

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie Landbouw, Natuur en VoedselkwaliteitIBAN NL 58 INGB 0666 0285 24
BIC INGBNL2A

KvK nr. 40516730

Datum 24 november 2020
Behandeld door Bjørn van den Boom
Telefoonnummer 06-511 54 386
Onderwerp Bossenstrategie

Geachte leden van de vaste commissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Met veel belangstelling hebben Natuurmonumenten en LandschappenNL kennisgenomen van de definitieve Bossenstrategie *'Bos voor de toekomst'* van Rijk en provincies die de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 18 november jl. aan u heeft toegestuurd (kenmerk DGNVLG-SK/20274438). We werken graag mee aan de realisatie hiervan.

Inspirerend én noodzakelijk

Onze organisaties zijn van mening dat Rijk en provincies met deze strategie een aansprekende en gebalanceerde, maar ook noodzakelijke, ambitie presenteren ten aanzien van bosontwikkeling en -beheer in Nederland met als inspirerend streefbeeld het realiseren van *'een gezond, toekomstbestendig en maatschappelijk gewaardeerd bos in 2030'*. Tegelijkertijd is de noodzaak om hierin te investeren groot. De kwaliteit en weerbaarheid van bestaande bossen tegen klimaatverandering staan ernstig onder druk. De noodzaak om te investeren in koolstofopslag is groot, waaraan natuur in algemene zin en bos in bijzonder een onmisbare bijdrage kunnen leveren als 'klimaatbuffer'. Uitbreiding van het bosareaal levert een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse biodiversiteitsdoelstellingen, bijvoorbeeld in het rivierengebied. En niet in de laatste plaats: uitbreiding van het bosareaal en compensatie van bomenkap voldoen aan een grote behoefte in de samenleving, waarover de voorbije jaren een intensief maatschappelijk debat is gevoerd. Geheel terecht stelt de Bossenstrategie dan ook: *'Bos zal voor toekomstige generaties relevanter zijn dan ooit'*.

Vanwege deze grote belangen maken onze organisaties zich zorgen over de haalbaarheid van de Bossenstrategie. Rijk en provincies 'verbinden zich' aan realisatie van 18.000 hectare van de totaaldoelstelling van 37.000 hectare bosuitbreiding in 2030. Voor de resterende 19.000 hectare willen overheden met andere partijen 'onderzoeken of en hoe' de ambitie waargemaakt kan worden. Feitelijk betekent dit dat meer dan de helft van de geformuleerde ambitie niet is geconcretiseerd, laat staan budgettair gedekt. Een projectorganisatie wordt ingericht om dit proces c.q. deze verkenning te ondersteunen. Wij willen u vragen om de Minister te verzoeken of deze projectorganisatie haar voortgang regelmatig aan uw Commissie toe wil sturen, inclusief een prognose van doelbereik in 2030.

Boscompensatie

Natuurmonumenten en LandschappenNL zijn verheugd met het besluit om bomenkap die noodzakelijk was/is in het kader van Natura2000-herstelprojecten volledig te compenseren. De daarbij geformuleerde wens om deze compensatie 'zoveel mogelijk' buiten het Natuurnetwerk (NNN) te realiseren, zien wij als een randvoorwaarde. Bomenkap leidt regelmatig tot forse maatschappelijke discussie, en het lijkt ons vanuit draagvlak gezien zeer onwenselijk om die te beantwoorden door andere, bestaande natuur te beplanten. Onze organisaties steunen het besluit om de hiervoor vereiste 3.400 hectare bosuitbreiding financieel te beleggen in het uitvoeringsprogramma voor Programma Natuur. Daarnaast erkennen onze organisaties het belang om de uitzondering van de herplantplicht in de Wet Natuurbescherming te laten vervallen.

Bos versus natuur?

De resterende 15.000 hectare bosuitbreiding waaraan Rijk en provincies zich verbinden, willen zij 'budgetneutraal' realiseren in bestaande natuurgebieden. De strategie stelt dat alleen bestaande natuur met een '*lage ecologische verwachting*' in aanmerking komt voor bosontwikkeling. Toch willen Natuurmonumenten en LandschappenNL hier een scherpe kanttekening bij plaatsen. Rapport na rapport en onderzoek na onderzoek laten telkens weer zien dat de Nederlandse natuur over de volle breedte ernstig onder druk staat, – en dat dit veroorzaakt wordt door een combinatie van externe drukfactoren en het feit dat de natuur in ons land te krap bemeten is. We hebben 14% natuur, inclusief waterlichamen, horen daarmee tot de Europese achterhoede, en het vraagt intensief beheer en scherpe keuzes om zoveel mogelijk biodiversiteit te borgen in die beperkte hoeveelheid ruimte. Feitelijk staan natuurwaarden van (half)open landschappen in Nederland meer onder druk dan natuurwaarden van bosecosystemen. Om die reden zijn Natuurmonumenten en Landschappen het volstrekt niet eens met de stelling, in de Bossenstrategie: '*De mogelijkheden om biodiversiteitsdoelen te realiseren die gerelateerd zijn aan bosecosystemen zijn hier [binnen het NNN] groter dan buiten het NNN*'. Wij willen u vragen om de Minister te verzoeken deze stelling uit de Bossenstrategie te schrappen.

Uiteraard zullen Natuurmonumenten en LandschappenNL constructief medewerking verlenen aan het verkennen van kansrijke locaties voor nieuwe bosontwikkeling binnen het NNN. Maar we willen ook helder benoemen dat ons vertrekpunt daarbij een "nee, tenzij"-principe behelst, waarbij wij zullen voorkomen dat belangen van bosontwikkeling concurreren met andere (bestaande) belangen van biodiversiteit. De Bossenstrategie doet ons inziens onvoldoende recht aan die positie door te benoemen dat het '*voorstelbaar [is] om terughoudend te zijn met bosuitbreiding*' als waarden van biodiversiteit of belangrijke cultuurhistorische betekenis daardoor onder druk komen te staan. Wij willen u vragen om de Minister te verzoeken of zij samen met provincies de ambitie van 15.000 hectare bosuitbreiding binnen het NNN kan onderbouwen binnen dit vertrekpunt.

Bosuitbreiding

Voor de beoogde realisatie van 19.000 hectare nieuw bos buiten het NNN worden in de Bossenstrategie overgangszones rond natuurgebieden genoemd als een te verkennen optie. Onze organisaties zijn inderdaad groot voorstander van het realiseren van schillen of overgangszones rondom bestaande natuurgebieden. Als deze zones zich concentreren rondom de meest stikstofgevoelige natuurgebieden kan hier een veelheid aan

Aan Tweede Kamer der Staten-Generaal
Datum 24 november 2020
Onderwerp Bossenstrategie
Pagina 3 van 3

maatschappelijke opgaven landen: het opzetten en vasthouden van grondwater, het beperken van ammoniakdepositie, het realiseren van bosuitbreiding, het vergroten van recreatieve infrastructuur en wellicht zelfs het inpassen van hernieuwbare energiebronnen. Wij roepen uw commissie en de Minister op om, samen met provincies, te zoeken naar nieuwe financieringsarrangementen waarin het voor (huidige) grondeigenaren haalbaar en aantrekkelijk wordt gemaakt om hier medewerking aan te verlenen. Vanwege de koppelkansen die er liggen met het beperken van stikstofdepositie op kwetsbare habitats willen Natuurmonumenten en LandschappenNL ook zeer nadrukkelijk bepleiten dat deze vormen van gebiedsontwikkeling volop ruimte krijgen binnen de financiering van Programma Natuur.

Bomen buiten het bos

Natuurmonumenten en LandschappenNL onderschrijven van harte het steven naar een toename van houtige landschapselementen in het landelijk en urbane gebied. De ambitie om in 10% van het Nederlandse cultuurgebied een groenblauwe dooradering te realiseren, waarvan 5% houtige gewassen, zal in hoge mate bijdragen aan het overstijgende doel van de Bossenstrategie: het goed doorgeven van bos én landschap aan toekomstige generaties. Uw Kamer heeft verschillende moties Beckerman/Smeulders en Smeulders/Beckerman aangenomen die hier ons inziens een waardevolle bijdrage aan leveren. In algemene zin verzoeken wij u de Minister te vragen om binnen de invulling van het Nationaal Strategisch Plan (NSP) in het kader van het GLB mogelijkheden te bieden voor van agrariërs om te investeren in houtige landschapselementen in hun bedrijf.

Tenslotte

Met deze Bossenstrategie schetsen Rijk en provincies een ambitieus, inspirerend én noodzakelijk streefbeeld voor de ontwikkeling van bos en bomen in Nederland. De belangen die daarmee gediend worden, zijn dermate groot dat het vereist is de strategie stevig door te vertalen van een 'beleidsvoornemen' naar een uitvoeringsagenda. Het feit dat onze organisaties daar kanttekeningen bij plaatsen en vragen over stellen, moet geenszins geïnterpreteerd worden als kritiek op de strategie zelf, maar uitsluitend als twijfel over de haalbaarheid en uitvoerbaarheid ervan. Wij hopen van harte dat de Bossenstrategie in 2030 kan worden afgevinkt als een gerealiseerde stap onderweg naar het Nederland van de toekomst. Wij werken graag mee om dat te bereiken.

Met vriendelijke groet,

Marc van den Tweel
algemeen directeur Natuurmonumenten

Hank Bartelink
directeur-bestuurder LandschappenNL